

พระราชบัญญัติ
การชลประทานหลวง
พุทธศักราช ๒๔๘๕

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐
และวันที่ ๑๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔)

อาทิตย์ทิพอาภา
บริพัตร พนมยงค์
ตราไว้ ณ วันที่ ๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๕
เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

ตอนที่ ๖๒ เล่ม ๕๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒๒ กันยายน ๒๔๘๕

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรถวายและ
ควบคุมการชลประทานหลวงให้ดำเนินไปด้วยดี

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

ข้อความเบื้องต้น

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
การชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ห้ามมิให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติรักรสา
ทดลอง ร.ส. ๑๒๑ มาใช้สำหรับทางน้ำชลประทานตามความ
ในพระราชบัญญัตินี้

ให้ยกเลิกบทบังคับดหมาย กต และข้อบังคับอื่น ๆ ใน
ส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งแย้งกับบท
แห่งพระราชบัญญัตินี้

๒๒ กันยายน ๒๔๘๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๖๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การชลประทาน” หมายความว่า กิจการที่รัฐบาลจัดทำเพื่อส่งน้ำจากทางน้ำหรือแหล่งน้ำไปใช้ในการเพาะปลูก และหมายความถึงการป้องกันการเสียหายแก่การเพาะปลูกอันเกี่ยวกับน้ำกับทั้งหมดถึง การ คมนาคมทางน้ำ ซึ่งอยู่ใน เขตชลประทานนั้นด้วย

“ทางน้ำชลประทาน” หมายความว่า ทางน้ำที่รัฐมนตรีได้ประกาศตามความในมาตรา ๖ ว่าเป็นทางน้ำชลประทาน

“เขตชลประทาน” หมายความว่า เขตที่ดินที่ทำการเพาะปลูกซึ่งจะได้รับประโยชน์จากการชลประทาน

“เขตงาน” หมายความว่า เขตที่ดินที่ใช้ในการสร้างและการบำรุงรักษากการชลประทานตามที่เจ้าพนักงานได้แสดงแนวเขตไว้

“ประตูน้ำ” หมายความว่า สิ่งก่อสร้างขึ้นในทางน้ำเพื่อให้เรือแพผ่านทางน้ำที่มีระดับต่างกันได้

“กั้นบ” หมายความว่า สิ่งก่อสร้างขึ้นในทางน้ำเพื่อกั้นไม่ให้น้ำไหลผ่านหรือข้ามไป

ตอนที่ ๒๒ เล่ม ๕๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๒ กันยายน ๒๔๗๕

“ฝาย” หมายความว่า สิ่งก่อสร้างเพื่อกั้นน้ำในทางน้ำซึ่งจะส่งเข้าสู่เขตชลประทาน โดยให้น้ำที่เหลือจากความต้องการที่ขึ้นแล้วไหลข้ามไปได้

“เขื่อนระบาย” หมายความว่า สิ่งก่อสร้างเพื่อกั้นหรือกักน้ำในทางน้ำอันเป็นที่มาแห่งน้ำซึ่งจะส่งเข้าสู่เขตชลประทาน โดยมีช่องปิดเปิดได้

“ประตูระบาย” หมายความว่า สิ่งก่อสร้างในทางน้ำเพื่อกั้น กั้น หรือระบายน้ำในที่อันอันมีไหลที่มาจากแห่งน้ำซึ่งจะส่งเข้าสู่เขตชลประทาน โดยมีช่องปิดเปิดได้

“ท่อเชื่อม” หมายความว่า สิ่งก่อสร้างเพื่อให้ น้ำไหลลอดหรือข้ามสิ่งกีดขวาง

“สะพานทางน้ำ” หมายความว่า สิ่งก่อสร้างเพื่อให้ น้ำไหลข้ามทางน้ำหรือที่ต่ำ

“ปุม” หมายความว่า สิ่งก่อสร้างเพื่อบังคับน้ำให้ไหลผ่านจากทางน้ำในระดับหนึ่งตกไปสู่ทางน้ำอีกระดับหนึ่ง

“คันคลอง” หมายความว่า มุนดินที่ถมขึ้นเป็นคันยาวไปตามแนวคลอง

๒๒ กันยายน ๒๔๘๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๖๒

“ชานคลอง” หมายความว่า พื้นที่ระหว่างขอบคลองกับ
เชิงคันคลอง

“พนัง” หมายความว่า สิ่งที่สูงขึ้นเป็นคันยาวไปตาม
พื้นดิน เพื่อป้องกันอุทกภัย

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของกรม
ชลประทาน ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการชลประทาน
และหมายความรวมถึงบุคคลซึ่งอธิบดีได้แต่งตั้งตามความใน
พระราชบัญญัตินี้ด้วย

“นายช่างชลประทาน” หมายความว่า เจ้าพนักงานผู้เป็น
หัวหน้าควบคุมการก่อสร้างหรือการบำรุงรักษาสถาปัตยกรรม

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมชลประทาน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาสถาปัตยกรรม
พระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๕ เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ทางน้ำ
ชลประทานแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

ตอนที่ ๖๒ เล่ม ๕๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒๒ กันยายน ๒๔๘๕

ประเภท ๑ ทางน้ำที่ใช้ในการส่ง ระบาย กัก หรือกั้น
น้ำเพื่อการชลประทาน

ประเภท ๒ ทางน้ำที่ใช้ในการคมนาคมแต่มีการชลประทาน
ร่วมอยู่ด้วย เฉพาะภายใน เขตที่ได้รับประโยชน์จากการ
ชลประทาน

ประเภท ๓ ทางน้ำที่สงวนไว้ใช้ในการชลประทาน

ประเภท ๔ ทางน้ำอันเป็นอุปกรณ์แก่การชลประทาน

ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าทางน้ำใดเป็น
ทางน้ำชลประทาน และเป็นประเภทใด

มาตรา ๖ นายช่างชลประทานมีอำนาจใช้พื้นที่ดินที่
ปราศจากสิ่งปลูกสร้างซึ่งอยู่ในเขตการชลประทานได้เป็นครั้ง
คราวตามระยะเวลาที่จำเป็นแก่การชลประทาน โดยแจ้ง
เป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้น ขาบล่วงหน้า
ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน แต่ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้นต้องชดใช้ค่า
สินไหมทดแทน

มาตรา ๗ ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิด
แก่การชลประทาน นายช่างชลประทานมีอำนาจที่จะใช้ที่ดิน

๒๒ กันยายน ๒๔๘๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๖๒

หรือสิ่งของของบุคคลใด ๆ ในที่ใกล้เคียงหรือในบริเวณที่อาจ
เกิดอันตรายได้เท่าที่จำเป็น แต่ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้นต้อง
ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

มาตรา ๘ รัทมนตร์มีอำนาจให้เรียกเก็บค่าชลประทาน
จากเจ้าของที่ดินที่ได้รับประโยชน์จากการชลประทานในเขต
ชลประทานได้ในอัตราไม่เกินไร่ละห้าสิบบatangค์ต่อปี โดย
ออกกคกะขวงกำหนดเขตที่จะเรียกเก็บอัตราค่าชลประทาน
และการขุดเวิน

ผู้ที่ต้องเสียค่าชลประทานมีหน้าที่ต้องนำค่าชลประทาน
ไปชำระณะที่ว่าการอำเภอท้องที่ พายในเวลาเจ้าพนักงาน
จะได้กำหนดโดยประกาศให้ชาบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบ
วัน

มาตรา ๙ เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการชลประทาน
ถ้าไม่สามารถจะทำได้โดยวิธีอื่น ให้เจ้าของที่ดินที่หยุดห่าง
ทางน้ำหรือแหล่งน้ำใดมีสิทธิทำทางน้ำผ่านที่ดินของผู้อื่นได้
ในเมื่อนายช่างชลประทาน ช่างหลวงประจำจังหวัด หรือนาย
อำเภอได้อนุญาตและกำหนดให้โดยกว้างรวมทั้งที่ดินด้วย

ตอนที่ ๖๒ เล่ม ๕๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒๒ กันยายน ๒๔๘๕

ไม่เกินสิบเมตร แต่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของ
และผู้ครอบครองที่ดินที่ทางนั้นผ่าน

ในการที่จะให้อนุญาตและกำหนดทางนั้น ให้คำนึง
ถึงประโยชน์ของเจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินที่ทางนั้นผ่าน
และให้กำหนดให้ทำตรงที่จะเสียหายแก่เจ้าของและผู้
ครอบครองที่ดินนั้นน้อยที่สุด

หมวดที่ ๒

การก่อสร้าง

มาตรา ๑๐ เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะเข้าไปในที่ดินของ
บุคคลใด ๆ เพื่อทำงานสำหรับตรวจสอบอันเกี่ยวกับการ
ชลประทานได้ ในเมื่อได้แจ้งเป็นหนังสือให้ขามล่วงหน้า
ตามสมควร แต่ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้น ต้องชดใช้ค่า
สินไหมทดแทน

มาตรา ๑๑ ในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อขุดหรือ
ขยายทางน้ำชลประทานประเภท ๒ ถ้าที่ดินของผู้ใดที่ถูกขุด
หรือขยายทางนั้น ถูกเวนคืนไม่เกินหนึ่งในสิบของที่ดิน
ทั้งหมดและที่ดินส่วนที่เหลือหุ้มเนื้อที่ไม่ต่ำกว่า ๕ ไร่ ก็ไม่

๒๒ กันยายน ๒๔๘๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๖๒

จำต้องให้เงินค่าทำขวัญแก่เจ้าของที่ดินผู้นั้น แต่ถ้าเกินกว่า
หนึ่งในสิบ ก็ให้คิดเงินค่าทำขวัญให้เฉพาะส่วนที่เกินกว่า
หนึ่งในสิบ

ในกรณีที่ที่ดินที่เช่าอยู่มีเนื้อที่ต่ำกว่า ๕ ไร่ ถ้าเจ้าของ
ที่ดินประสงค์จะเวนคืนให้ทั้งหมด ก็ให้กรมชลประทานรับไว้
โดยคิดเงินค่าทำขวัญให้

มาตรา ๑๒ เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะเข้าครอบครอง
และใช้ที่ดินที่ได้เวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหา
ริมทรัพย์เพื่อทำประโยชน์ในการชลประทานได้แม้จะยังมีได้
ชำระเงินค่าทำขวัญ แต่เจ้าพนักงานต้องแจ้งให้เจ้าของและ
ผู้ครอบครองที่ดินขบวนการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ในกรณีที่ไม่สามารถส่งแจ้งความให้ถึงเจ้าของหรือผู้
ครอบครองที่ดินนั้นได้ ให้แจ้งโดยวิธีปิดแจ้งความไว้บน
ที่ดินนั้น และเมื่อครบกำหนดสี่สิบห้าวันนับแต่วันปิด
แจ้งความแล้ว ให้เจ้าพนักงานเข้าครอบครองและใช้ที่ดิน
นั้นได้

ตอนที่ ๖๒ เล่ม ๕๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๒ กันยายน ๒๔๘๕

หมวด ๓

การบำรุงรักษา

มาตรา ๑๓ อธิบดีมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลที่มีชื่อเจ้าหน้าที่
ของกรมชลประทานให้เป็นเจ้าพนักงานมีอำนาจหน้าที่เฉพาะ
ดูแลรักษาเขตทางน้ำชลประทานและสิ่งก่อสร้างได้ โดย
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๔ รัฐมนตรีมีอำนาจออกกตกะชวงเพื่อดำเนินการ
การดังต่อไปนี้

ก. กำหนดการใช้เรือแพในทางน้ำชลประทานประเภท ๑
และประเภท ๒

ข. กำหนดอัตราค่าบำรุงทางน้ำชลประทาน ซึ่งจะเรียก
เก็บจากบัณฑิตผู้ใช้เรือแพผ่านประตูน้ำในทางน้ำนั้น แต่ต้อง
ไม่เกินอัตราในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

ค. กำหนดเครื่องมือและวิธีที่จะใช้ในการจับสัตว์น้ำ
ตลอดจนกำหนดเขตหวงห้ามจับสัตว์น้ำในทางน้ำชลประทาน
เพื่อป้องกันกการเสียหายแก่การชลประทาน

๒๒ กันยายน ๒๔๘๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๖๒

มาตรา ๑๕ พายในบังคับแห่งมาตรา ๑๑ เพื่อประโยชน์แห่งการชลประทาน อธิบดีมีอำนาจปิด กั้น หรือเปิดน้ำ ขุดซ่อม หรือตัดแปลงแก้ไขทางน้ำชลประทานทั้งหมด หรือแต่บางส่วนตามระยะเวลาที่จำเป็น หรือจะจัดให้มีสิ่งก่อสร้างขึ้นในทางน้ำนั้นก็ได้ และมีอำนาจวางระเบียบปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย หรือ เพื่อประโยชน์ ของการชลประทาน โดยประกาศการปิดหรือเปิดและระเบียบนี้ในหนังสือพิมพ์รายวัน และปิดไว้ ณ ที่ชุมนุมชนใน ท้อง ถิ่น ตามแต่จะ เห็นสมควร ถ่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

ในกรณีฉุกเฉิน อธิบดีมีอำนาจดำเนินการตามความในวรรคก่อนไปก่อนประกาศได้

มาตรา ๑๖ อธิบดีมีอำนาจที่จะห้าม จำกัด หรือกำหนดเงื่อนไขในการใช้เรือ แพ การใช้น้ำ การระบายน้ำ หรือการอื่น ในทางน้ำชลประทานประเภท ๔ โดยประกาศในหนังสือพิมพ์รายวัน และปิดไว้ ณ ที่ชุมนุมชนใน ท้อง ถิ่น ตามแต่จะ เห็นสมควร

ตอนที่ ๖๒ เก็บ ๕๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒๒ กันยายน ๒๔๘๕

มาตรา ๑๗ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน หรือเทศมนตรีในท้องที่
ซึ่งอยู่ในเขตชลประทานมีหน้าที่ดูแลรักษาคันคลองและทาง
น้ำชลประทานอันอยู่ในเขตท้องที่หรือเขตเทศบาลนั้น

มาตรา ๑๘ อธิบดีมีอำนาจยกเว้นการเก็บค่าชลประทาน
แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเทศมนตรี ตามที่บัญญัติไว้ใน
มาตราก่อน หรือผู้ที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเทศมนตรีจะได้
ระบุนามให้เป็นผู้ได้รับการยกเว้นแทนทั้งหมด หรือแต่บาง
ส่วนในอัตรา ดังต่อไปนี้

ก. กำนัน และเทศมนตรีคนละห้าสิบไร่

ข. ผู้ใหญ่บ้าน คนละยี่สิบห้าไร่

มาตรา ๑๙ ในกรณีขุดซ่อมทางน้ำชลประทาน ถ้าไม่มี
ที่เทียงมุนดิน ก็ให้มีอำนาจเทียงมุนดินในที่ดินที่ใกล้เคียง
ได้ตามความจำเป็น แต่ทั้งนี้ถ้าทำให้เสียหายแก่พืชผล
หรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งมีอยู่ในขณะนั้นแล้ว ต้องใช้ค่าสินไหม
ทดแทน

มาตรา ๒๐ เมื่อเจ้าพนักงานได้ส่งน้ำ ระบายน้ำ หรือสูบน้ำ
เข้าไปในที่ดินแห่งใดเพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูก ห้าม

๒๒ กันยายน ๒๕๕๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๖๒

มิให้ผู้ใดปิดกั้นน้ำไว้ด้วยวิธีใด ๆ จนเป็นเหตุไม่ให้น้ำไหลไป
สู่ที่ดินใกล้เคียงหรือปลายทาง

ถ้าเห็นสมควร เจ้าพนักงานหรือนายอำเภอหรือผู้ทำการ
แทนนายอำเภอมีอำนาจที่จะสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้
ครอบครองที่ดินหรือผู้ทำการเพาะปลูก ให้เปิดสิ่งที่ปิดกั้นน้ำ
ไว้ตามที่กำหนดให้หรือจัดการเปิดเสียเองก็ได้ ในกรณี
เจ้าพนักงานหรือนายอำเภอหรือผู้ทำการแทนนายอำเภอมี
อำนาจเข้าไปในที่ดินแห่งหนึ่งแห่งใด เพื่อตรวจและจัดการ
ดังกล่าวแล้ว

มาตรา ๒๑ เมื่อเจ้าพนักงานได้ส่งน้ำหรือสูบน้ำเข้าไป
ในที่ดินแห่งใดเพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูก เจ้าพนักงาน
หรือนายอำเภอหรือผู้ทำการแทนนายอำเภอมีอำนาจสั่งให้
เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือผู้ทำการเพาะปลูกบนพื้น
ที่ดินภายในบริเวณที่จะได้รับน้ำนั้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดภายใน
ระยะเวลาที่จะได้กำหนดให้ เพื่อถ่วงน้ำหนักน้ำไม่ให้ไหล
ไปเสียเปล่าจนเป็นเหตุให้ที่ดินข้างเคียงไม่ได้รับน้ำตามที่ควร

มาตรา ๒๒ เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินรายใดไม่
ปฏิบัติตามความที่บัญญัติในมาตรา ๒๐ วรรค ๑ หรือไม่ปฏิบัติ

ตอนที่ ๖๒ เล่ม ๕๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๒ กันยายน ๒๔๘๕

ตามคำสั่งตามความในมาตรา ๒๐ วรรค ๒ หรือมาตรา ๒๑ นอกจากจะถูกลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้แล้ว เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะจัดหาแรงงานเข้าทำแทน และคิดค่าจ้างแรงงานตามอัตราในท้องถิ่น จากเจ้าของ หรือผู้ครอบครองที่ดินนั้น ได้แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้ผู้ใดเพาะปลูกหรือปลูกสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางน้ำชลประทาน หรือรูก่อทางน้ำชลประทาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากนายช่างชลประทาน

มาตรา ๒๔ ถ้ามีต้นไม้ในที่ดินของผู้ใดรูก่อทางน้ำชลประทานหรือทำให้เสียหายแก่ทางน้ำชลประทาน ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นตัดหรือนำต้นไม้ นั้นไปให้พ้นเสียได้

มาตรา ๒๕ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นการกีดขวางแก่ทางน้ำชลประทาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานเป็นการชั่วคราว

มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นเหตุให้น้ำในทางน้ำชลประทานรั่วไหล เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงาน

๒๒ กันยายน ๒๔๘๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๕ ตอนที่ ๖๒

มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้ผู้ใดนำหรือปล่อยสัตว์พาหนะลง
ไปในทางน้ำชลประทานประเภท ๑ และประเภท ๒ หรือ
เหยียบย่ำคันคลอง ชานคลอง หรือบริเวณสิ่งก่อสร้างอันเกี่ยว
กับการชลประทาน เว้นแต่ในที่ได้กำหนดอนุญาตไว้หรือ
ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงาน

มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งมูลฝอย ซากสัตว์ ซากพืช
เถาถ่านหรือสิ่งปดิกูลลงในทางน้ำชลประทาน หรือทำให้น้ำ
เป็นอันตรายแก่การเพาะปลูก หรือการบริโภค

มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้ผู้ใดทำให้ประตุน้ำ ฝาย เขื่อน
ระบาย ประตูระบาย ท่อน้ำ ท่อเชื่อม สพานทางน้ำ ปุ่ม
เสา หรือสายโทรศัพท์ ที่ใช้ในการชลประทานเสียหายจน
อาจเกิดอันตรายหรือขัดข้องแก่การใช้น้ำดังกล่าว

มาตรา ๓๐ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอัน
จะทำให้เสียหายแก่คันคลอง ชานคลอง ทำนบ พนัง หรือ
หมวดระดับหลักถานที่ใช้ในการชลประทาน

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอัน
จะเป็นการกีดขวางแก่แนวทางที่ได้สำรวจไว้ หรือเขตงาน

ตอนที่ ๒๒ เล่ม ๕๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๒ กันยายน ๑๙๙๕

หรือทำให้แนวทางที่ใดสำหรับไว้ หรือหมุดหมายสีแดงเขต
งานคลาดเคลื่อนหรือสูญหาย

มาตรา ๓๒ ห้ามมิให้ผู้ใด นอกจากเจ้าพนักงานผู้มี
หน้าที่ ปิดหรือเปิดประตูน้ำ เขื่อนระบาย ประตูระบาย ท่อน้ำ
ท่อเชื่อม สพานทางน้ำ หรือปุม

มาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้ใด นอกจากนายช่างชลประทาน
หรือผู้ที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดี ทำการแก้ไข เปลี่ยนแปลง
หรือรื้อถอนบันดาสังก่อสร้างอันเกี่ยวกับการชลประทาน

มาตรา ๓๔ ห้ามมิให้ผู้ใดขุด ลอก ทางน้ำชลประทาน
อันจะทำให้เสียหายแก่การชลประทาน หรือปิดกั้นทางน้ำชล
ประทาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

มาตรา ๓๕ เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งห้ามมิให้ผู้ใดชักหรือ
ไถ่น้ำในทางน้ำชลประทานในเมื่อเห็นว่าจะเป็นเหตุที่จะก่อให้เกิด
เกิดการเสียหายแก่ผู้อื่น

๒๒ กันยายน ๒๕๔๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๕ ตอนที่ ๒๒

หมวด ๔

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ วรรค ๑ มาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๒๘ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามมาตรา ๒๔ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าสิบบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๓๑ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๘ ผู้ใดฝ่าฝืนกดกระชวงซึ่งออกตามมาตรา ๑๔ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามข้อจำกัด หรือเงื่อนไขซึ่งอธิบดีกำหนดตามความในมาตรา ๑๖ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งซึ่งได้สั่งตามมาตรา ๒๐ วรรค ๒ มาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๓๕ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๗ มีความผิดต้องระวางโทษปรับเรียงตามตัวสัตว์ ตัวละไม่เกินสิบบาท

ตอนที่ ๖๒ เล่ม ๕๘ ราชกิจจานุเบกษา ๒๒ กันยายน ๒๔๘๕

มาตรา ๔๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๘ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีและปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๔๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หมวด ๕

การรักษาราชราชบัลลังก์

มาตรา ๔๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกษัตริย์การรักษาราชการตามพระราชบัลลังก์นี้ และให้มีอำนาจออกกวดกะชวงเพื่อปฏิบัติภารกิจให้เป็นไปตามพระราชบัลลังก์นี้

กวดกะชวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

๒ กันยายน ๒๔๘๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๖๒

บัญชีอัตราค่าบำรุงทางเข้าเขตประพาสตามความในมาตรา ๑๔

เลขที่	รายการ	อัตราค่าบำรุงทางเข้าเขตประพาส	
		บาท	สตางค์
๑.	รถยนต์หรือรถกลไฟ ก. ขนาดกว้างไม่เกิน ๑ เมตร กัดอัตราตามความยาวของเรือเมตรละ ข. ขนาดกว้างเกินกว่า ๑ เมตร แต่ไม่เกิน ๒ เมตร กัดอัตราตามความยาวของเรือเมตรละ ค. ขนาดกว้างเกินกว่า ๒ เมตรขึ้นไป กัดอัตราตามความยาวของเรือเมตรละ เสสของเมตรถ้าเกินกว่าครึ่งให้นับเป็น ๑ เมตร ถ้าไม่เกินให้ตัดทิ้ง	๓๐	๕๐

ตอนที่ ๖๒ เล่ม ๕๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒๒ กันยายน ๒๔๘๕

เลขที่	รายการ	อัตราค่าบำรุงทางน้ำ	
		ชลประทาน ไร่ละ	สตางค์
๒.	เรือชนิดอื่น ๆ นอกจากเรือชนบทหรือเรือกลไฟ		
	ก. ขนาดกว้างไม่เกิน ๑ เมตร ถ้าจะ		๑๐
	ข. ขนาดกว้างเกินกว่า ๑ เมตร แต่ไม่		๒๕
	เกิน ๑.๕๐ เมตร ถ้าจะ		๕๐
	ค. ขนาดกว้างเกินกว่า ๑.๕๐ เมตร แต่		
	ไม่เกิน ๒ เมตร ถ้าจะ	๑	
	ง. ขนาดกว้างเกินกว่า ๒ เมตร แต่ไม่		
	เกิน ๒.๕๐ เมตร ถ้าจะ		๗๐
	จ. ขนาดกว้างเกินกว่า ๒.๕๐ เมตร แต่		
	ไม่เกิน ๓ เมตร ถ้าจะ	๑	
	ฉ. ขนาดกว้างเกินกว่า ๓ เมตร แต่ไม่		
	เกิน ๓.๕๐ เมตร ถ้าจะ	๒	

๕ กันยายน ๒๔๘๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๖๒

เลขที่	รายการ	อัตราค่าบำรุงทางมา ชลประทาน กรมชล	
		บาท	สตางค์
	ข. ขนาดกว้างเกินกว่า ๓.๕๐ เมตร แต่ ไม่เกิน ๔ เมตร ถ้าละ	๓	
	ช. ขนาดกว้างเกินกว่า ๔ เมตร แต่ไม่ เกิน ๕ เมตร ถ้าละ	๔	
	ฅ. ขนาดกว้างเกินกว่า ๕ เมตร แต่ไม่ เกินกว่า ๖ เมตร ถ้าละ	๕	๐๕
๓.	แพต่าง ๆ ตราวงเมตรละ เศษของตราวงเมตร ถ้าเกินกว่าครึ่งให้นับ เป็น ๑ ตราวงเมตร ถ้าไม่เกินให้คิดทั้ง		